

og det er Grunden, hvorfor jeg har berørt dem her — hængende nu sammen med den hele Ordning af Administrationen, altsaa ogsaa med hele den communale Ordens og Friheds nye Indretning. Det gaaer vissest ikke an, som et æret Medlem (Sonne) har troet, at man kunde gjøre, at sige: Borgmesteren skal vælges af Byens Beboere; idetmindste i de Byer, hvor der ikke er en særlig Borgmester, der er jo ingen Vanstæthed for, at man, hvis man ikke kan faae Andre til Borgmester, jo altid kan tage tiltag med Byfogden og vælge ham. Nei, saa maatte Regjeringen nok villigviis kunne fordrø, at det blev fastsat, at Byfogden ikke maatte vælges til Borgmester; thi Regjeringen maatte vel dog idetmindste kunne fordrø, at dens Embedsmænd ikke saaledes bleve holdte i Reserve for Nødtilfælde. Paa den Maade gaaer det dog vist ikke an at ordne Forholdene, at man forbeholder sig at vælge en Stats-embedsmand, naar det convenerer En, naar det kan være beqvemt, naar det i et vist givet Tilfælde kan være nødvendigt, men ogsaa kun da. Nei, der maa være en vis Orden. Finder man det i sin Orden, at Borgmesteren er kongevalgt, saa er der for mig ikke mindste Tvivl om, at han bør være Formand i Byraadet, hvis man vel at mærke tillige vil have, at Byraadet skal udgjøre den samlede Communalbestyrelse; hvis Borgmesteren saa ikke er Formand, saa er han slet ikke Borgmester. Man kan ikke aflastte Toheden og dog holde Borgmesteren borte; man kan ikke faae baade i Sæl og i Pose. Vil man ikke have de tvende Corporationer, som i vore smaa Byer vistnok ofte have medført Misligheder, saa maa man ogsaa finde sig i, at den af Kongen udnævnte Borgmester er Byraadets Formand. Vil man slet ikke det, saa maa man vente, indtil Forholdene tilstede Vedtagelsen af en Lov, hvorved Communen sættes istand til selv at stille en Borgmester paa Venene. Det er nemlig Noget, som jeg paany vil fremhæve, og som det ærede Æde kongevalgte Medlem, som ikke er tilstede idag (S. C. Jacobsen), allerede sagde iforgaars: Hvis Communerne troe, at de kunne vente ved deres Valg at finde hæderlige Medborgere, som ville paatage sig det omhandlede Hver uden Løn, saa lad os prøve paa, om

det allerede nu laaber sig gjøre. Jeg troer nu, at det ikke ret vil være muligt, paa Grund af, at Administrationen ikke endnu er adstilt fra Retspleien. Jeg troer, at der vil være store Misligheder forbundet med at gjennemføre en saadan grundforskjellig Tingenes Orden, inden de andre herhenhørende Forhold ere ordnede, og i ethvert Tilfælde vil der ufordres en Række nye Bestemmelser, der ikke ere forberedte. Trøster man sig nu ikke til en saadan Ombannelse af Lovforslaget, saa maa man lade den kongevalgte Borgmesters nuværende Stilling blive staaende i det nye Lovforslag — eller, hvis man ikke kan beqvemme sig dertil, lade hele Lovforslaget hvile. Der er altsaa eet Forhold, som behersker den hele Situation, hvori vi befinde os ved Behandlingen af et Lovforslag som det foreliggende.

Det andet Forhold, som med Hensyn til hele denne Sags Gjennemførelse ligeledes maa være en afgjørende Indflydelse, er den Omstændighed, at nærværende Lovforslag skal omfatte samtlige vore Kjøbstadcommuners Styrelse — dog ikke Kjøbenhavns Communes, thi vel er jo ogsaa Kjøbenhavn en Kjøbstadcommune —, men Lovforslaget skal naturligviis ikke tillige angaae Kjøbenhavn; det være mig tilladt i Parenthes at henstille, om det ikke vil være rettest ubtrykkeligt at udtale, at Loven ikke skal gjælde for Kjøbenhavn. Vel ere nu vistnok vore Kjøbstæder udenfor Kjøbenhavn ikke saa betydelige og ikke alle saa udviklede, som jeg kunde ønske, navnlig med Hensyn til nogle af dem, men flere af vore Kjøbstæder ere dog i betydelig Fremgang, og vist er det i alt Fald, at der en meget stor Forskjel mellem de meest udviklede, dygtigste og meest fremstredne af vore Kjøbstæder, og de mindste af dem, s. Ex. de to paa Bornholm, der nævnes i Lovforslagets § 1. Dette Lovforslag skal jo nu indeholde de samme Grundbestemmelser for saa forskjellige Forhold, og det stiller derhos alle disse Kjøbstæder hen som isolerede, selvstændige Communer, idet man har opgivet ethvert Forsøg paa at danne en overordnet communal Bestyrelse, være sig for Kjøbstæderne alene, som det vil erindres, at man i de første Aar efter Grundlovens Tilblivelse havde tænkt paa — jeg skal ikke inklade mig paa at udtale